

SAMFERDSSELSDEPARTEMENTET	
AVD./SEK.: L5	S. BEH.: BR
16 JUNI 2005	
S. NR.: 05/735-11	
ARKIVKODE: 741.0	AVSKREVET:

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo

Vår ref.

FG/EH/ab

Deres ref.

05/735- BR

Dato

14. juni 2005

Høring av EU-kommisjonens forslag til forordning om rettigheter for passasjerer med redusert mobilitet på flyreiser

LHL, Landsforeningen for hjerte- og lungesyke har gjennomgått EU-kommisjonens forslag til forordning om rettigheter for passasjerer med redusert mobilitet på flyreiser. Vi har følgende kommentarer.

LHL ser det som positivt at EU-kommisjonen gjennom dette forslaget til forordning vil sikre rettighetene til mennesker med redusert mobilitet i forhold til flyreiser. Forslaget innebærer at et flyselskap eller en turoperatør ikke kan nekte personer med nedsatt mobilitet å bestille billett eller gå om bord i flyet. Forutsetningen er at personen har varslet sitt behov innen den frist som selskapet har fastsatt.

Det foreslås videre rett til gratis assistanse fra flyplassen til på- og avstigning, samt transport til korresponderende fly. Forutsetningen er at behovet for assistanse er varslet til flyselskap eller turoperatør innen fastsatt tid. Om bord i flyet skal flyselskapet sørge for den assistanse som er nødvendig.

LHL har merket seg at EU-kommisjonen i sine innledende bemerkninger ser initiativet på dette området som en del av EUs politikk for å bekjempe diskriminering av mennesker med redusert mobilitet i forhold til alle typer transport. LHL arbeider for at det skal innføres en antidiskrimineringslov for funksjonshemmede som sikrer likestilling og vern mot diskriminering og tilgjengelighet til alle samfunnsområder. Det må også omfatte tilgjengelighet til flytransport. LHL mener departementet her må ta i betraktning den store utredningen som nå foreligger fra utvalget som har utredet styrking av det rettslige vernet mot diskriminering av funksjonshemmede.¹ Utredningen omtaler for øvrig også det forslag til forordning som her er ute på høring.

¹ NOU 2005:8 Likeverd og tilgjengelighet - Rettslig vern mot diskriminering på grunnlag av nedsatt funksjonsevne. Bedret tilgjengelighet for alle.

Landsforeningen for hjerte- og lungesyke

Postadresse Pb 4375 Nydalen, 0402 Oslo
Besøksadresse Sandakerveien 99, Oslo

Telefon 22 79 93 00
Telefaks 22 22 38 33

E-post post@lhl.no
Internett www.lhl.no

Bankgiro 8200 02 33311
Organisasjonsnr. 940 190 738

Slik LHL forstår forslaget er det hovedvekt på at turoperatør/flyselskap ikke skal kunne utestenge mennesker med redusert mobilitet fra sine tilbud og at det i forbindelse med reisen tilbys tilstrekkelig med assistanse. LHL mener det burde vært mer fokus på betydningen av tilrettelegging som ville gjøre det mulig for flere å reise på egenhånd. I stedet slås det i forordningen for eksempel fast at moderne flyplasser har lange gangavstander og derfor betinger assistanse til mange med redusert mobilitet.

LHL mener at universell utforming må lovfestes som norm - også på området samferdsel. En utvikling etter prinsippet universell utforming vil redusere behovet for særtiltak for mennesker med funksjonshemninger og gjøre det mulig for flest mulig å benytte seg av de ordinære tilbud. Mange mennesker med ulike former for funksjonshemming vil likevel ha behov for et godt utbygd system for ledsagertjeneste og personlig assistanse. Det er viktig at dette blir en helhetlig assistanse som også ivaretar at mange brukere trenger assistanse fra ankomst til flyplassen. LHL mener det er uheldig at det på en flyplass er flere aktører som er involvert i assistansen til den enkelte. Det fører altfor ofte til misforståelser og unødig venting for den reisende.

Det er positivt at forslaget til forordning legger vekt på at tjenestetilbudet skal være bredt for å kunne fange opp flest mulige behov. Det er viktig når det skal utarbeides en standard liste for tjenester som skal ytes i hele EU-området.

LHL understreker betydningen av at den assistansen som forslaget til forordning skal få på plass, skal gis kostnadsfritt for brukeren. LHL er tilfreds med at forordningen legger dette prinsippet til grunn, og går inn for at dette er kostnader som fordeles på flyselskapene i forhold til totalt passasjerantall. LHL understreker at alle flyselskaper som trafikkerer en flyplass må delta – også lavprisselskapene.

LHL vil peke på betydningen av opplæring av flyplassansatte og ansatte i flyselskapene når det gjelder å yte god assistanse til personer med redusert mobilitet. Opplæringen må også omfatte samhandling med de øvrige ledd i tjenestekjeden, slik at tjenestelinjen blir mest mulig sammenhengende.

LHL har merket seg at det har vært en diskusjon om hvorvidt det er lufthavnene eller flyselskapene som skal ha ansvaret for den personlige assistansen overfor den enkelte reisende. LHL mener det er viktig at de som er avhengig av assistanse, kan stole på at han/hun skal forholde seg til ett assistansesystem under opphold i en lufthavn. LHL mener forslaget i forordningen vil være den beste løsningen for brukeren – ved at lufthavnene har ansvaret for assistansen i lufthavnene – inkludert av- og ombordstigning, mens flyselskapene sørger for assistansen om bord. Samtidig vil vi understreke at det må være et godt samarbeid mellom de ulike aktørene for at brukeren skal være sikret en tilfredsstillende reise.

Den nye forordningens bestemmelser om kvalitetsstandarder på assistanse skal etter forslaget gjelde for flyplasser med over 2 millioner reisende pr år. Ut fra dette vil så vidt

vi forstår bare Oslo lufthavn Gardermoen og Bergen lufthavn bli omfattet. LHL mener at når forordningen skal implementeres i Norge, må det gjøres justeringer til norske forhold slik at alle flyplasser kan omfattes av forordningen.

Hva er viktig for hjerte- og lungesyke?

LHL vil avslutningsvis og med utgangspunkt i hjerte- og lungesykes situasjon og erfaringer peke på noen forhold som må ivaretas for å sikre god tilgjengelighet til flytransport og lufthavner.

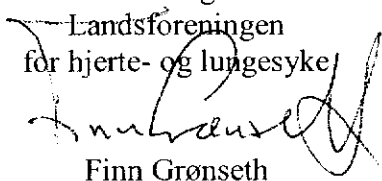
- Et godt utbygd system med god assistanse for bestilling av ulike typer reiser pr. telefon, internett eller hos turoperatør uten den reisende pålegges ekstra kostnader. Det har vært gjort forsøk fra såkalte billigturoperatører på å ilegge ekstra gebyrer for assistanse.
- Assistanseordninger i lufthavnene som er preget av god samhandling mellom aktørene og god service overfor brukerne. For mange hjerte- og lungesyke er det viktig med god tilgang på bagasjetriller.
- Når det gjelder sikkerhetssjekk av de reisende vil LHL peke på at hjerte- og lungesyke bærer med seg medisiner som er nødvendig på flyreisen og i forbindelse med oppholdet på reisemålet. Vi vil spesielt framheve behovene til oksygenbrukere (som medbringer oksygenbeholdere og ekstrautstyr) og personer som har implantert hjertestarter. Det er viktig at sikkerhetssjekken skjer på en diskret måte som ivaretar passasjerens integritet og verdighet.
- Lungesyke som har meldt inn behov for å medbringe medisinsk oksygen under flyreisen og som ved innsjekk kan framvise bekreftelse på dette, må ha sikkerhet for at de ikke avvises av transportør ved innsjekk/gate. Dessverre har mange oksygenbrukere opplevd ubehageligheter i forbindelse med flyreiser. LHL mener at ansvarlig for sikkerhetskontroll også må ha ansvar for å være oppdatert på hvilket utstyr som til en hver tid er godkjent for å ta med i fly.
- For mange hjerte- og lungesyke og andre med kronisk sykdom og funksjonshemming er det viktig å ha trinnfri av- og ombordstigningsløsninger til flyene.
- Dyr om bord skaper altfor ofte problemer for allergikere. LHL mener det må på plass bedre bestillingsrutiner og oppfølging av kodesystem - for å unngå at allergikere blir booket på avganger hvor det er dyr om bord.
- Mennesker med allergiske problemer må så langt mulig få en plass om bord der det ikke er stadig trafikk forbi for å unngå eksponering for sterke dufter som parfyme oa. Når det foreligger legeattest for sykdom, mener LHL at det må tas hensyn til spesielle behov – uten at passasjerer ilegges ekstra kostnader.
- Det er viktig at de kommersielle arealer på flyplassene er plassert slik at de reisende ikke må passere gjennom disse for å komme til gate. På den måten blir det lettere for lungesyke å unngå områder med sterke dufter (eksempel parfyme) som kan utløse kraftige allergiske reaksjoner.

- Tilretteleggingen og assistanseløsningene må være slik at transittpassasjerer ikke påføres unødig stress. Assistanse ved flyforsinkelser må være lett tilgjengelig. Det er viktig med godt utbygde informasjonssystemer. LHL vil peke på betydningen av å ha teleslynge tilgjengelig blant annet ved innsjekk. Et krav om universell utforming vil gjøre teleslynge til standard utstyr og øke tilgjengeligheten for flere reisende.
- Mange kronisk syke og funksjonshemmede er avhengig av å kjøre egen bil til flyplassen. I dag har de fleste lufthavner satt parkeringsområdene ut til privat drift. LHL mener at kronisk syke og funksjonshemmede som har parkeringsoblat for bevegelseshemmede, må ha rett til å parkere gratis på landet flyplasser. Dette er mennesker som ikke har den samme valgfrihet når det gjelder transport til lufthavn som andre som kan velge offentlig transportmiddel.

LHL håper at våre synspunkter blir tatt hensyn til og bistår gjerne med mer informasjon hvis det er ønskelig.

Med vennlig hilsen

Landsforeningen
for hjerte- og lungesyke

Finn Grønseth
generalsekretær